

SPORTCLUBS KUNNEN MAATREGELLEN NEMEN OM SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG TE VOORKOMEN

Als bestuurder wil je de zaken binnen je sportvereniging goed op orde hebben. De zorg voor een veilige omgeving is daarin essentieel. Je wilt tenslotte een situatie scheppen waarin sporters onbezorgd en met plezier kunnen sporten. Daarbij hoort dat je maatregelen neemt om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en voorbereid bent om adequaat om te gaan met de gevolgen, als het toch gebeurt.

Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag? Frans & Franck (2010) geven de volgende definitie: "Seksueel grensoverschrijdend gedrag is gedrag waarbij aan één of meer criteria voor gezond seksueel gedrag niet is voldaan. De criteria voor gezond seksueel gedrag zijn dat er sprake is van toestemming, vrijwilligheid en gelijkwaardigheid en dat het gedrag bovendien passend is voor de (ontwikkelings)leeftijd, passend in de context en getuigt van zelfrespect."

Het is dus niet zo dat elke vorm van seksueel gedrag per definitie negatief is. Waar seksueel grensoverschrijdend gedrag aan de ene kant van het spectrum staat, vinden we gewenst seksueel gedrag aan de andere kant terug. Veel jongeren (en volwassenen) zijn elke dag bezig met hun seksuele identiteit. Zo denken ze na over verliefdheid, relaties en hun lichaam. Ook wanneer ze met de sport bezig zijn. In het midden van het spectrum bestaat echter een grijs gebied van zowel gewenst als ongewenst gedrag. Bespreek dus wat wel of niet acceptabel seksueel gedrag is om duidelijke kaders te stellen.

**"HET IS HOOG TIJD
DAT DE SPORT
ÉÉN HELDER
SIGNAAL GAAT
AFGEVEN: SEKSUELE
INTIMIDATIE EN
SEKSUEEL MISBRUIK
WORDEN NIET
GETOLEREERD!"**

Wat kan een sportclub doen om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen?

Om sportverenigingen te ondersteunen in het creëren van een sociaal veilige sportomgeving heeft NOC*NSF een 7-stappenplan ontwikkeld. Het volledige stappenplan is te vinden op de website van NOC*NSF. Zie: nocnsf.nl/grensoverschrijdendgedrag.

Zet het onderwerp op de agenda

De eerste stap gaat om bewustwording. Hoewel het een vervelende gedachte is kan ook in jouw

sportvereniging seksueel grensoverschrijdend gedrag plaatsvinden. Om bewustzijn over het onderwerp te creëren kun je het bespreken met de vrijwilligers en leden van de vereniging en het vervolgens op de agenda van de ALV zetten.

Maak een risicoanalyse

Tijdens het bespreken van het probleem kun je een risicoanalyse opstellen. In de analyse kijk je allereerst wie wanneer en waar in de gelegenheid is ongewenst gedrag te vertonen. Nog belangrijker is het identificeren van mogelijke kwetsbare personen of groepen. Onder deze kwetsbare sporters verstaan we onder andere sporters met een handicap, jonge sporters, talentvolle sporters en (sub-)topsporters.

Stel een vertrouwenscontactpersoon (VCP) aan

Een VCP is het eerste aanspreekpunt voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen de sportvereniging, maar niet elke vereniging heeft er een. Na de eerste opvang van het slachtoffer zal de VCP doorverwijzen naar relevante partijen die het slachtoffer en de sportclub zullen helpen. Ook zal de VCP zich actief bezighouden met preventieactiviteiten op het gebied van ongewenst gedrag.

Een vertrouwenscontactpersoon heeft dus vooral een procedureel adviserende rol. Als een vereniging nog geen VCP heeft aangesteld biedt de Academie voor Sportkader een opleiding tot vertrouwenscontactpersoon aan.

Besteed aandacht aan de 'Gedragsregels begeleiders in de sport'

De 'Gedragsregels begeleiders in de sport' geven aan waar de grenzen liggen in het contact tussen begeleider en sporter. Actief bezig zijn met deze gedragsregels heeft twee positieve effecten. Allereerst stel je zelf de grenzen om ongewenst gedrag te voorkomen. Daarnaast kan het aankondigen van de nieuwe gedragsregels een preventief effect hebben.

Maak samen met je leden omgangsregels

Veel interacties binnen een sportvereniging zijn intiem van aard. Zo is er bij veel activiteiten sprake van lichamelijk contact. Denk hierbij aan stoeien en het douchen in gemeenschappelijke ruimten. Het opstellen en actief hanteren van een lijst met omgangsregels helpt om overschrijding van deze grenzen te voorkomen. Een voorbeeld van een omgangsregel is: 'ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft'.

Bepaal hoe om te gaan met aanstellingen van vrijwilligers

Er zijn diverse manieren om nieuwe vrijwilligers te screenen. Zo kun je een kennismakingsgesprek voeren, zijn/haar referenties checken of een VOG aanvragen. Bij het opvragen van de referenties van een potentiële vrijwilliger kan een vereniging navragen of de verkregen informatie (uit een cv of gesprek) juist is. Een vrijwillige sportorganisatie kan zich daarnaast aanmelden voor de Regeling Gratis VOG of gratisvog.nl.

Sinds 2012 kan een vereniging ook het registratiesysteem Seksuele Intimidatie bevragen of een potentiële vrijwilliger is opgenomen in het registratiesysteem voor plegers Seksuele Intimidatie.

Informeer alle betrokkenen over het beleid

Zorg dat de volledige vereniging op de hoogte is van het nieuwe beleid. Denk hierbij ook aan de leden, ouders en het kader. Betrek hen (waar mogelijk) ook in de besluitvorming. Om het beleid zo breed mogelijk te communiceren kan een contentkalender helpen. Hierin staat gedetailleerd beschreven wat er gecommuniceerd moet worden, wanneer dit gebeurt en via welke platformen (website, social media, fysieke media, et cetera).

Wat te doen bij seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Als er een melding of klacht over seksueel grensoverschrijdend gedrag binnenkomt is dit het eerste wat je moet doen: "Sta de aanmelder rustig te woord, ga niet te diep in op wat de aanmelder vertelt en probeer je tijdens het gesprek een beeld te

vormen over de inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen. Verwijs indien mogelijk door naar de VCP van je sportvereniging. Wanneer deze VCP er niet is, spreek je af uiterlijk binnen een dag te laten weten bij wie de aanmelder terecht kan." (NOC*NSF)

Een bestuurder of andere verantwoordelijke moet in het geval van een incident in een korte tijd heel veel regelen. Er wordt dan vaak vergeten om goed te zorgen voor het slachtoffer. Probeer hem/haar altijd zo goed mogelijk op te vangen en te ondersteunen. Zo kun je bijvoorbeeld de slachtofferhulp inschakelen. Zorg hierbij dat de anonimiteit van het slachtoffer behouden blijft.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van NOC*NSF op 14 mei is tevens besloten om een meldplicht voor sportbesturen in te stellen op het gebied van seksuele intimidatie en misbruik in de sport. Gerard Dielessen, algemeen directeur NOC*NSF: "Het is hoog tijd dat de sport één helder signaal gaat afgeven: seksuele intimidatie en seksueel misbruik worden niet getolereerd!"

De Academie voor Sportkader kan je ondersteunen in de preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Wil je meer informatie over hoe de Academie jouw vereniging kan helpen? Mail dan naar info@academievoorsportkader.nl. Heb je als vereniging behoefte aan extra informatie, voorlichting of materialen? Neem dan contact op met de vertrouwenscontactpersoon van jouw sportbond.